

Laurentii tårer over Hammeren samt flagermus over Hammersøen

Fredag aften den 7. august havde Naturhistorisk Forening for Bornholm og Danmarks Naturfredningsforening Bornholm inviteret til lysfest på Hammeren.

Mødestedet var P-pladsen ved Opalsøen, Sænevej 2A og tidspunktet var 2200

Leder på turen var Naturformidler **Hans-Jørgen Olsen**, og anledningen var, at sværmen af meteorer, de såkaldte **Perseider** også kaldet **Laurentii tårer**, topper i dagene op til Sankt Laurentius' dag, som er den 10. august, og dagen eller rettere aftenen var tidsmæssigt optimal som starten på en lang weekend.

Ved Hammeren er der optimale forhold til studiet af disse stjerneskyer og sommerens stjernebilleder, da forstyrrende lys fra gadelamper m.m. er minimalt – og dog, netop denne aften havde den aftagende måne valgt at stå op ved 2200-tiden, og det gav den sydlige himmel et tiltagende svagt lysende skær.

Mange mennesker mødte frem, og da Hans-Jørgen indledte var omkring 60 deltagere samlet omkring ham – forventningsfulde til en lysfest ud over det sædvanlige.

Vejret var helt fantastisk, lunt med omkring 20 graders varme, og der var næsten ingen vind. Kun lette skyer slørede for den mørke himmel, men så var der altså lige månen, der gjorde sit til, at det ikke blev en helt så mørk nat, som man kunne ønske sig.

Efter en kort indledning til emnet begyndte stjernerne at dukke frem på himlen, og Hans-Jørgen pegede dem ud en for en og gav dem historier med på vejen.

Studiet af stjerner og Stjernetegn er menneskehedens længstvarende studium, og der er skrevet meget og overleveret uendeligt mange sagn og historier om hvad man kan og har kunnet opleve på himmelhvælvet. De græske gudebilleder og de nordiske er de samme, men med forskellige historier, og man kunne fornemme på Hans-Jørgen, at han kunne dem alle!

Dobbelt V'et, **Cassiopeja**, dukkede hurtigt frem, men også **Sommertrekanten** med de stærkt lysende stjerner **Deneb** fra stjernebilledet Svanen, **Vega** i Lyren og **Altair** fra Ørnen samt **Karlsvognen** i Store Bjørn var hurtigt synlige på himlen.

Men, især historien om stjernebilledet **Perseus** og hans familieforhold i den græske mytologi var særdeles hårrejsende i den tilstundende nats mørke! Dog, det at se ham som et stjernebillede på himlen, sådan lidt mod øst, syntes beroligende, og det var netop fra denne konstellation af stjerner, at de forventeligt mange stjerneskyer skulle komme.

Stjerneskyerne stammer fra kometen Swift-Tuttle, og netop omkring den 10. august krydser Jorden kometens bane og stumper af kometen trænger ind i Jordens atmosfære med høj hastighed, hvilket vil sige mere end 200.000 km/t!

Det, vi ser som stjerneskid, er i virkeligheden spor af glødende luft. Luften foran kometstumperne presses sammen og bliver meget varm. Sammenstød med luftmolekyler og den store varmeudvikling får kometstumpen til at fordampe, og varmen får luften omkring stumpen til at gløde.

Men, som aftenen skred frem blev det desværre ikke til så mange helt lysende klare stjerneskid, så lysfesten udeblev.

Som kompensation for den blev ekskursionen flyttet til bredden af **Hammersøen**, hvor aftenens og nattens varme inviterede til en opvisning af **flagermus**, som kun få deltagere nogensinde havde oplevet.

I lysets skær fra stærke lommelygter og med dyrenes lyde, gengivet fra Hans-Jørgens "bat-detector", blev man vidne til en opvisning af en større samling vandflagermus lavt over søens vandoverflade på deres jagt efter nattens insekter samt skægflagermus i trætoppene over deltagerne.

Bornholm er foruden så meget andet spændende også et godt sted at studere disse nattens jægere, idet 13 af landets 17 arter er truffet mere eller mindre regelmæssigt på øen. Og med nye avancerede apparater til at spore og identificere arterne er studiet af flagermus blevet en mere populær beskæftigelse blandt øens naturhistorisk interesserede og tilrejsende fagfolk. Vi fik blot de to arter spottet.

En vejræssigt sjælden lun og vindstille sommeraften var gået over til at blive mørk nat, og mange af deltagerne syntes at være blevet mætte af oplevelser, hvorfor man sivede ud af forsamlingen for at køre hjem til en god nats søvn – selvom naturen med sine lyde og billeder og skud over himmelen først lige var startet.

Godt, at vi i de to bornholmske naturforeninger har en kapacitet i Hans-Jørgen, der med sin store viden kan afmystificere naturens skjulte skatte i form af lysende stjernebilleder og -tegn på himlen og den mørke nats jægere.

Idet stjerneskidene først vil toppe med i gennemsnit mere end to i minuttet den 10. august vil deltagerne efter denne tur helt sikkert tilbringe nogle mørke og lune nattetimer de kommende dage – i den bebudede hedeølge – godt anbragt i haven med blikket rettet mod stjernebilledet **Perseus**!